مجتبی اردشیری
روزنامه‌نگار

فردا، روز سینماست. سینمای ایران از آن سالی که مظفرالدین شاه برای نخستین‌بار دستگاه سینماتوگراف را وارد ایران کرد، ۱۱۰ سال حیات پرفرازونشیب را تجربه کرده است. ۱۱۰ سالی که به دو قسمت پیش و پس از انقلاب تقسیم می‌شود با دو نوع مهندسی و ریل‌گذاری متفاوت. سینمایی که در تمام این سال‌ها توانسته بیشتر از دیگر شاخه‌های فرهنگی، نمو داشته و نزد مردم دیده شود.

در تمامی این سال‌ها، هیچیک از شاخه‌های فرهنگی مانند سینما، در جواسع بین‌المللی برای کشورمان کسب افتخار نکردند و این جادوی سینماست که در ایران، علی‌رغم تمامی سختی‌ها و مشکلاتی که برایش وجود دارد، اینچنین به خلق استعداد پرداخته و مشاهیر بسیاری را طی همین بیش از یک قرن حیات، تحویل داده است.

بی‌شک روز مبارکی است که در تقویم هم آمده. گرچه سینمای ما در این سال‌ها علی‌رغم تمامی پیشرفت‌ها و جوایز معتبری که به دست آورده، حال و روز چندان خوشایندی ندارد؛ حال و روزی که بخش اعظمی از آن متوجه تصمیم‌های سطحی و غیرکارشناسانه مدیریتی است و برخی دیگرش هم ریشه‌ای تاریخی داشته و به بافت فرهنگی و اجتماعی خود ما بازمی‌گردد. با این حال اما سینما، جدی‌ترین و البته ارزان‌ترین ابزار تفریحی مردم ماست که در همین ایام پرخطر کرونا نیز طرفداران خود را داشته و چراغ‌هایش همچنان سوسوزنانه، روشن است.

به مناسبت فرارسیدن روز سینما، گزارشی تدارک دیده‌ایم از چند «ترین» مهم ۴۲ سال اخیر سینمای ایران. ضمن تبریک این روز، توجه شما را به مطالعه این گزارش جلب می‌کنیم.

پرفروش‌ترین فیلم‌ها

در زمینه اعلام پرفروش‌ترین فیلم‌های تاریخ سینما، معیارها متفاوت است. اگر بخواهیم تنها برمبنای رقم فروش هر فیلم بدون در نظر گرفتن سال تولید و قیمت بلیت آن سال تصمیم بگیریم، «مطرب»، با حدود ۳۹ میلیارد تومان، در ردیف اول و «هزارپا» با ۳۸ میلیارد در رتبه دوم فهرست قرار می‌گیرند. اما اگر بخواهیم بر مبنایی استاندارد که در نظر گرفتن تورم سالیانه و تعداد مخاطب هر فیلم است، به اعلام نظر برسیم باید بگوییم که از منظری «عقاب‌ها» و «افعی» و از منظر دیگر، «اخراجی‌ها ۲»، پرفروش‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ما محسوب می‌شوند.

«عقاب‌ها» از این منظر پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینماست که حدود ۱۰ میلیون و ۱۵۰ هزار مخاطب داشته است. البته که این تعداد مخاطب در نتیجه ۱۶ سال اکران مستمر از سال ۶۴ تا ۷۹ به دست آمده است. فیلم «ساموئل خاچیکیان» تنها فیلم سینمای ایران است که برای دو سال (۶۴ و ۶۵) به‌عنوان پرفروش‌ترین و پرمخاطب‌ترین فیلم سال رسید. ضمن اینکه رکورد طولانی‌ترین اکران سینمای ایران هم در اختیار این فیلم است. بنابراین اگر با توجه به تورم، فروش فیلم‌ها را قیمت بلیت ۲۰ هزار تومانی سال ۹۹ محاسبه کنیم، به رقم افسانه‌ای ۲۰۲ میلیارد و ۹۱۵ میلیون و ۲۸۰ هزار تومان می‌رسیم که بعید است تا سالیان دیگر، فیلمی بتواند به رکورد مسحورکننده این فیلم برسد.

با همین نگاه، «افعی»، دومین فیلم پرفروش تاریخ سینمای ماست. فیلم «محمدرضا اعلامی» طی ۸ سال اکران مستمر (۷۲ تا ۷۹) توانست ۶ میلیون و ۳۵۶ هزار و ۷۱۷ نفر را به سینما بکشاند. ارزش گیشه این فیلم طبق بلیت سال ۱۲۷،۹۹ میلیارد و ۱۳۴ میلیون و ۳۴۰ هزار تومان است.

از سال ۸۰، مهندسی اکران با تغییرات گسترده‌ای همراه می‌شود. تعداد سینماهای فعال کاهش می‌یابند و سینماها و البته پخش‌کننده‌ها، محدودیت اکران یافته و اجازه نمی‌یابند تا پس از افتادن کف اکران یک فیلم، نمایش آن را ادامه دهند. از همین سال به بعد، به دلیل افزایش تعداد تولیدات سالیانه کشور، فیلم‌های گذشته نیز اجازه پخش پیدا نمی‌کنند به همین دلیل نمایش دو فیلم پرفروش «عقاب‌ها» و «افعی» از ابتدای سال ۸۰ پایان می‌یابد.

«اخراجی‌ها ۲» از منظری، پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای ماست چراکه تنها طی یک سال نمایش توانست ۵ میلیون و ۳۲۹ هزار مخاطب داشته باشد. تعداد مخاطبان «عقاب‌ها» در نخستین سال اکران (۱۳۶۴)، ۳ میلیون و ۲۴۶ هزار نفر و تعداد مخاطبان «افعی» در اولین سال نمایش (۱۳۷۲)، ۴ میلیون و ۵۱۹ هزار نفر بوده است. البته که در این آمار، باید به ازدیاد جمعیت کشور طی دهه‌های مختلف نیز توجه داشته باشیم.

دومین قسمت از سه‌گانه «مسعود ده‌نمکی»، نمایش خود را از نوروز ۸۸ آغاز کرد. «اخراجی‌ها ۲» با متوسط قیمت بلیت ۱۴۰۰ تومان، حدود ۸ میلیارد تومان فروخت که اگر بخواهیم رقم فروش فیلم با قیمت بلیت سال ۹۹ را محاسبه کنیم، به رقم ۱۰۶ میلیارد و ۵۶۵ هزار و ۹۴۰ هزار تومان می‌رسیم که چون این میزان فروش، تنها طی یک سال رقم خورده، می‌توان «اخراجی‌ها ۲» را پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای ایران عنوان کنیم.

متاسفانه طی این سال‌ها، تنها رقم گیشه، ملاک پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینما قرار گرفته و به این ترتیب «مطرب» و «هزارپا» به اشتباه، در صدر این فهرست قرار می‌گیرند حال آن که تعداد مخاطبان «هزارپا» ۴ میلیون و ۲۱۹ هزار نفر و تعداد مخاطبان «مطرب»، ۳ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر بوده است. درحالی که فیلم‌هایی چون «خواستگاری» (۱۳۶۹)، «عروس» (۱۳۷۰)، «کلاه‌قرمزی و پسرخاله» (۱۳۷۳) و «آدم برفی» (۱۳۷۶) هر یک بیشتر از ۴ میلیون و ۳۰۰ هزار مخاطب داشته‌اند که با در نظر گرفتن میزان تورم، فروش این ۴ فیلم از «هزارپا» و «مطرب» بیشتر می‌شود. بنابراین با این محاسبه «هزارپا» که از تعداد مخاطبان بیشتری به نسبت «مطرب» برخوردار است به‌عنوان هشتمین فیلم پرفروش تاریخ سینمای ایران شناخته می‌شود که با قیمت بلیت امسال فروشی معادل ۸۴ میلیارد و ۳۸۰ میلیون را به دست آورده و فیلم «مصطفی کیایی» با حدود ۳ میلیون و ۳۰۰ هزار مخاطب، پس از این ۸ فیلم و سه فیلم «مرد عوضی»، «کانی مانگ» و «بگذار زندگی کنم»، با فاصله کمی از «خواهران غریب»، در رتبه دوازدهمین فیلم پرفروش تاریخ سینمای ایران قرار می‌گیرد. البته باید به این نکته بسیار مهم نیز اشاره کنیم که فیلم‌های دیگر با فراغ بال و نهایت سقف اکران توانستند به این ارقام دست یابند حال آن که فیلم «مطرب» از اول آبان سال گذشته روی پرده رفت و التهابات بسیاری نظیر اعتراض‌های آبان ماه، سرمای شدید هوا که به تعطیلی مدارس و سینماها انجامید، ترور سردار شهید سلیمانی و بحران کرونا را از سر گذراند و تنها طی ۱۴ هفته نمایش ناقص به چنین آماری دست یافت. ضمن اینکه نمایش این فیلم نیز مانند دیگر فیلم‌ها از ابتدای اسفند سال گذشته پایان یافت و نتوانست اکران محدود نوروزی را تجربه کند.

تاریخ سینمای ایران

نام فیلم	تعداد مخاطب (میلیون نفر)	مدت زمان اکران
عقاب‌ها	۱۰/۱۴۵/۷۶۴	۱۶ سال
افعی	۶/۳۵۶/۷۱۷	۸ سال
اخراجی‌ها ۲	۵/۳۲۹/۲۸۴	۱ سال
مطرب	۳/۲۹۳/۱۹۲	۱۴ هفته

کم‌فروش‌ترین فیلم‌ها

کم‌فروش‌ترین فیلم‌های تاریخ سینما بسیارند. در اینجا اما عجیب‌ترین آنها را می‌آوریم. با این توضیح که این میزان نفروختن فیلم‌ها در نتیجه اتفاق‌هایی چون تقسیم عادلانه اکران است که سبب می‌شود یک فیلم به‌درستی در مسیر درست نمایش تهران و شهرستان‌ها قرار نگیرد. عمده این فیلم‌های نفروش، حاصل نمایش‌های کوتاه‌مدت در سانس‌های صبح یا ظهر زمان‌های مرده‌ای هستند که معضلاتی غیرقابل هضم توانستند مخاطبی را به سینما بکشانند. با این حال، کم‌فروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای ایران متعلق به فیلم «قلب سفید» قاصدک‌هاست که در سال ۹۶ به روی پرده رفت و تنها با ۸۱ بلیت فروخت. یعنی با متوسط قیمت بلیت ۱۰ هزار و ۵۰۰ تومان، گیشه این فیلم تنها ۸۴ هزار تومان بود که یک رکورد بی‌نظیر در تاریخ سینمای ایران به حساب می‌آید. این فیلم زنانه را «افشین محمودی» کارگردانی و «علی روئین‌تن» تهیه کرده است.

آن سوی رودخانه؛ دومین فیلم جدول کم‌فروش‌هاست. فیلمی که اگرچه کارگردان گمنامی چون عباس احمدی مطلق دارد اما تهیه‌کننده آن منوچهر محمدی است. خیلی عجیب است که فیلمی به تهیه‌کنندگی محمدی، تنها ۲۱۱ عدد بلیت بفروشد و با متوسط قیمت بلیت ۲ هزار و ۴۴۱ تومان سال ۸۷، گیشه‌ای ۵۲۳ هزار تومانی برای خود رقم بزند.

«تا آمدن احمد» در سال ۹۳ نمایش داده شد. فیلم صادق صادق دقیقی که ۳۴۱ بلیت فروخت و با متوسط قیمت بلیت ۲ هزار و ۶۴۰ تومانی، ۹۰۰ هزار تومان درآمد داشت.

چهارمین فیلم کم‌فروش تاریخ سینمای ایران، «گام‌های شیدایی» است که فیلمساز کارکشته‌ای چون حمید بهمنی آن را ساخته است. فیلمی که سال ۹۱ با بودجه بیش از یک‌میلیارد تومان ساخته شد و سال ۹۷ هم به روی پرده رفت اما تنها ۴۱۸ بلیت فروخت و با متوسط قیمت بلیت ۸ هزار و ۵۰۰ تومان، تنها ۳ میلیون و ۵۵۳ هزار تومان فروخت تا یک سفوط آزاد محض را تجربه کند. فیلم در سالن رسانه‌های جشنواره فجر مورد تسخر قرار گرفت. بعدها خود شمقدری در مورد این فیلم گفت: «دلم می‌سوزد که به فیلمسازی مثل آقای بهمنی بودجه خوبی داده می‌شود اما فیلمی که ما دیدیم، واقعا ارزش هزار تومان هم نداشت. قهرمان شدن پیشکش، «گام‌های شیدایی» اصلا فیلم نیست.»

پرکارترین کارگردان‌ها

مرحوم ساموئل خاچیکیان طی حدود ۵ دهه فیلمسازی، یک آمار خارق‌العاده از خود به‌جای گذاشت و توانست ۳۴ فیلم بلند را در رژانرهای گوناگون کارگردانی کند. عطش خاچیکیان برای فیلمسازی به اندازه‌ای بود که در روزگار کمبود ادوات سینمایی و اساسا شرکت‌های فیلمسازی، تنها در فاصله سال‌های ۳۲ تا ۵۲، ۲۴ فیلم بلند سینمایی ساخت. «هیچکاک ایران» لقبی را هم به‌خود اختصاص داد؛ کارگردان پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای ایران، نخستین کارگردانی که با دکوپاژ از پیش طراحی شده، بر سر صحنه‌ها حضور می‌یافت، نخستین پیش‌برنده تاریخ سینمای ایران را برای «دختری از شیراز» ساخت، نخستین فردی بود که تکنیک‌ها و مراحل سینمایی نظیر تدوین، نورپردازی و ... را به شکل استاندارد در سینمای ایران باب کرد، نخستین فیلم پلیسی سینمای ایران (چهارراه حوادث) را ساخت، کارگردان نخستین فیلم ایرانی (شبنشینی در جهنم) که در جشنواره‌های جهانی شرکت می‌کرد و افتخارات دیگری که این کارگردان ارمنی برای سینمای ایران به ارمغان آورد و اینچنین نام خود را ماندگار کرد.

دومین کارگردان پرکار تاریخ سینمای ایران، مسعود کیمیایی است. این کارگردان موج نوی سینمای ایران در بیش از ۵۲ سال حضور حرفه‌ای در سینما، ۲۹ فیلم بلند را جلوی دوربین برده و این روزها در تدارک سی‌امین اثر خود است. کارگردانی که با بازخوردهای متفاوتی در دهه‌های مختلف حیات سینمایی‌اش مواجه بوده اما قدرمسلم آنکه اعتبار وی به‌عنوان یک فیلمساز پیشرو در تمامی این دهه‌ها حفظ و اندیشه‌های او همچنان مخاطبان خاص خود را دارد.

دیگر کارگردان موج نوی سینما، در رده سوم این فهرست قرار دارد. داریوش مهرجویی در بیش از ۵ دهه حضور حرفه‌ای در جریان اصلی سینما، ۲۳ فیلم بلند ساخت. البته او در تمامی این سال‌ها، چندین فیلم مستند را جلوی دوربین برد و چند کتاب نیز نوشت و ترجمه کرد که تئاتر را هم روی صحنه برد. او تفکر جامعه سینمایی جهان را نسبت به کشورمان تغییر داد و برچسب «امل و تفکر» را با آثارش برای سینمای ایران به همراه آورد. او تعداد زیادی جایزه از جشنواره‌های داخلی و مخصوصا خارجی به دست آورد که در این زمینه رکورددار محسوب می‌شود. مهرجویی که بیشترین کراکتر ماندگار تاریخ سینما را طراحی کرده، از سال ۹۲ تا به امروز، تنها یک فیلم (لا مینور) را جلوی دوربین برده که هنوز نمایش داده نشده است.

کامران قدکچیان طی نزدیک به ۵ دهه، ۲۲ فیلم و مهدی صباغ‌زاده نیز طی ۴ دهه، همین تعداد فیلم را جلوی دوربین برده و چهارمین کارگردانان پرکار تاریخ سینمای ایران به‌حساب می‌آیند.

در رتبه پنجم این فهرست، علیرضا داوودنژاد قرار دارد که طی نزدیک به ۵ دهه، ۲۱ فیلم بلند سینمایی را کارگردانی کرده است.

در رتبه ششم این فهرست، چهار کارگردان قرار دارند که هر یک، ۲۰ فیلم بلند سینمایی ساخته‌اند: عباس کیارستمی، ابراهیم حاتمی‌کیا، کیومرث پوراحمد و کمال تبریزی.

پرکارترین کارگردان‌ها

اگر بخواهیم در این دسته‌بندی، تاریخ سینمای ایران را در ۱۰۰ سال اخیر مرور کنیم به دو نام می‌رسیم: دکتر اسماعیل کوشان که چیزی در حدود ۹۲ فیلم را تهیه و تولید کرد و مهدی میثاقیه که او نیز تهیه‌کننده ۴۸ فیلم است. اما در تاریخ ۴۲ ساله سینما در پس از انقلاب، عبدالله علیخانی و محمدحسین فرحبخش، رکورددار تهیه و تولید فیلم هستند. این دو تهیه‌کننده کهنه‌کار که رفاقتی بیش از ۴۰ سال دارند، در دفتر «پویافیلم»، ۵۴ فیلم را تهیه کرده‌اند که بیشترین تعداد تولید فیلم از سوی یک دفتر سینمایی یا شخص است. مرتضی شایسته به همراه برادرش مصطفی، مدیریت «هدایت فیلم» را برعهده دارد. این دفتر قدیمی که همچنان به تولید فیلم مشغول است، تاکنون ۴۲ فیلم را تولید کرده و عنوان دومین تهیه‌کننده پرکار سینمای پس از انقلاب را از آن خود کرده است. محمدرضا نخشکیان نیز در کارنامه خود، تهیه‌کنندگی ۲۹ فیلم را برعهده داشته است.

پرکارترین بازیگران

ستاره بلامنازع سینمای ایران در دهه ۷۰ که همچنان هم محبوب و البته پرکار است، یک آمار استثنایی از حضور مقابل دوربین سینما به دست آورده است. جمشید هاشم‌پور که فعالیت حرفه‌ای خود را از سال ۴۷ آغاز کرد، تاکنون در ۱۱۰ فیلم سینمایی بازی کرده است که ۱۰۳ مورد آن بعد از انقلاب بوده است. شهرت هاشم‌پور اما در ابتدای دهه ۶۰ رقم خورد؛ سال‌هایی که وی به دلیل بازی در آثاری چون «عقاب‌ها» و «تراژ»، ریل‌گذاری مشخصی برای سبک نوین بازی خود در ژانر کمتر پرداخته شده اکشن پایه‌گذاری کرده تا با استقبال مردم از این گونه و بازگشت خوب سرمایه برای سرمایه‌گذاران سینمایی، وی به‌تنهایی در دهه ۷۰، بار بصری این ژانر را بر دوش کشیده و یک تنه میلیون‌ها نفر را به سینما بکشد.

البته که یکی از دلایل پرکاری هاشم‌پور، عدم‌رغبت وی برای حضور در سریال‌های تلویزیونی و تئاتر بوده است. با این حال اما هاشم‌پور یکی از تاکام‌ترین بازیگران دوران بوده است؛ درحالی که بسیاری از منتقدان، برای چند بازی خاص او در آثاری چون «قارچ سمی»، «استشهادی برای خدا» و «منتظر دریافت سیمرغ می‌دانستند»، وی به یک دیپلم افتخار برای «هیو» و یک سیمرغ نقش مکمل برای «دارکوب» بسنده کرد.

اکبر عبدی که فعالیت‌های حرفه‌ای خود در سینما را از سال ۶۳ آغاز کرده، طی حدودا ۴ دهه، در ۸۲ فیلم جلوی دوربین رفته است. البته که عبدی با وجود این پرکاری، طی تمام این سال‌ها از حضور مقابل دوربین تلویزیونی، شبکه نمایش خانگی و تئاتر هیچ ایفایی نداشته و در این حوزه‌ها نیز آثار بسیاری را رقم زده است.

سومین بازیگر مرد پرکار سینمای ایران، برخلاف دو اسطوره قبلی، جوان است. امین حیایی که فعالیت حرفه‌ای خود از سینما را از سال ۷۰ آغاز کرد، تاکنون در ۷۵ فیلم سینمایی جلوی دوربین رفته است. حیایی، بازیگری را از همان دوران سربازی آغاز کرد و خیلی زود در جریان سینمای حرفه‌ای قرار گرفت؛ هرچند هم در دهه ۷۰ و هم در دهه ۸۰ گرفتار حاشیه‌هایی شد که برای مدتی وی را از سینما دور کرد اما وی گاهی در یک سال، در چند فیلم بازی می‌کرد که همین اتفاق سبب می‌شد تا چهره‌اش طی این سه دهه، هیچ‌گاه از پرده سینماها پایین کشیده نشود. او از معدود بازیگران سینمای ایران است که طی ۳ دهه اخیر در تمام سال‌هایش مقابل دوربین رفته است. علاوه‌بر این حجم کار سینمایی، وی در ۲۲ سریال تلویزیونی و شبکه نمایش خانگی نیز بازی کرد. دو تئاتر هم بازی کرد و یک نمایش موزیکال را هم در ایران، اروپا و آمریکا روی صحنه برد. انتشار دو آلبوم موسیقی و کلی تک آهنگ از جمله فعالیت‌های دیگر حیایی طی این سال‌ها بوده است. این روزها بیشترین زمان حیایی در آموزشگاه سینمایی وی صرف می‌شود.

پرکارترین بازیگران تاریخ ۴۰ ساله سینمای پس از انقلاب

نام بازیگر	تعداد فیلمی که بازی کرده
جمشید هاشم‌پور	۱۱۰
اکبر عبدی	۸۴
امین حیایی	۷۵
جمشید مشایخی	۷۳
نیکی کریمی	۶۵
پژمان بازغی	۶۳
فرامرز قریبیان	۶۲
محمدرضا فروتن	۶۲
فاطمه معتمدآریا	۵۷
مهناز افشار	۵۴
باران کوثری	۵۳
افسانه پایکان	۵۲

پرکارترین بازیگر مرد

ستاره بلامنازع سینمای ایران در دهه ۷۰ که همچنان هم محبوب و البته پرکار است، یک آمار استثنایی از حضور مقابل دوربین سینما به دست آورده است. جمشید هاشم‌پور که فعالیت حرفه‌ای خود را از سال ۴۷ آغاز کرد، تاکنون در ۱۱۰ فیلم سینمایی بازی کرده است که ۱۰۳ مورد آن بعد از انقلاب بوده است. شهرت هاشم‌پور اما در ابتدای دهه ۶۰ رقم خورد؛ سال‌هایی که وی به دلیل بازی در آثاری چون «عقاب‌ها» و «تراژ»، ریل‌گذاری مشخصی برای سبک نوین بازی خود در ژانر کمتر پرداخته شده اکشن پایه‌گذاری کرده تا با استقبال مردم از این گونه و بازگشت خوب سرمایه برای سرمایه‌گذاران سینمایی، وی به‌تنهایی در دهه ۷۰، بار بصری این ژانر را بر دوش کشیده و یک تنه میلیون‌ها نفر را به سینما بکشد.

البته که یکی از دلایل پرکاری هاشم‌پور، عدم‌رغبت وی برای حضور در سریال‌های تلویزیونی و تئاتر بوده است. با این حال اما هاشم‌پور یکی از تاکام‌ترین بازیگران دوران بوده است؛ درحالی که بسیاری از منتقدان، برای چند بازی خاص او در آثاری چون «قارچ سمی»، «استشهادی برای خدا» و «منتظر دریافت سیمرغ می‌دانستند»، وی به یک دیپلم افتخار برای «هیو» و یک سیمرغ نقش مکمل برای «دارکوب» بسنده کرد.

پرکارترین بازیگر زن

مرحوم جمشید مشایخی به‌عنوان چهارمین بازیگر مرد پرکار تاریخ سینمای ایران، در ۱۰۳ فیلم بازی کرده که ۷۳ مورد آن در بعد از انقلاب بوده است.

محمدرضا شریفی‌نیا که از سال ۷۰ جلوی دوربین سینما رفت، طی ۳ دهه اخیر، در ۷۳ فیلم بازی کرده است.

ششمین بازیگر مرد پرکار تاریخ سینمای ایران، محمدرضا فروتن است. فروتن که برخلاف جریان ناخواسته و پرحاشیه امروزی، روالی آرام و بدون حاشیه را در سینما پی گرفته، از سال ۷۳ تاکنون در ۶۲ فیلم به ایفای نقش پرداخته که در عمده این فیلم‌ها در قامت نقش اول بوده است. هرچند فروتن طی این سال‌ها کمی کم کار شده است.

در بخش پرکارترین بازیگر زن، گوهر خیراندیش را داریم که از سال ۶۵، در ۶۹ فیلم بازی کرده است. البته باید اذعان کرد که بسیاری از این نقش‌ها، کوتاه بودند و خیراندیش در آنها حضوری افتخاری داشته است.

اما پرکارترین بازیگر زن تاریخ سینمای ما، نیکی کریمی است. بازیگر کم‌حاشیه سینمای ایران که از سال ۶۸ وارد جریان حرفه‌ای سینمای ایران شده، طی بالغ بر سه دهه، در ۶۵ فیلم بازی کرده است. کریمی علاوه‌بر این حجم فعالیت سینمایی، ۷ فیلم سینمایی و مستند را نیز کارگردانی کرده، در چند تئاتر روی صحنه رفت، ۴ سریال تلویزیونی و ۲ سریال نمایش خانگی بازی کرد، ۶ کتاب ترجمه کرد، چندین گالری عکس برگزار کرد و در دهه‌ها جشنواره کوچک و بزرگ جهانی به‌عنوان داور حضور یافت. البته که برخلاف جوایز بسیاری که وی در مقام بازیگر یا گارگردان از جشنواره‌های خارجی به دست آورده، وی تنها یک سیمرغ برای فیلم‌های «دیوانه‌ای قفس پرید» و «واکنش پنجم» به دست آورد.

دومین بازیگر زن پرکار تاریخ سینمای ایران است که از سال ۶۴ تاکنون در ۵۷ فیلم به ایفای نقش پرداخته است.

مهناز افشار از سال ۷۸ وارد دنیای حرفه‌ای سینما شد و توانست طی دو دهه، در ۵۴ فیلم بازی کند. فیلم‌هایی که افشار نقش اول تمامی آنها را بازی کرده است.

باران کوثری که به واسطه والدین هنرمند خود، از کودکی وارد سینما شده است، از سال ۷۰ تاکنون در ۵۳ فیلم بازی کرده است.

افسانه پایکان هم از سال ۶۴ تا امروز، در ۵۲ فیلم بازی کرده که در عمده این فیلم‌ها، نقش‌های مکمل را تجربه کرده است.

ادامه در صفحه ۱۳

ادامه از صفحه ۱۲

آمارهای خواندنی از سینمای ۱۲۰ ساله ایران

پرمخاطب‌ترین فیلم پرکارترین بازیگران و...

استان‌های کم‌برخوردار سینمایی

متاسفانه علی‌رغم نهضت سالن‌سازی طی سالیان اخیر که بیشتر متوجه تهران و کلان‌شهرها بوده، باید اعلام کنیم که از ۳۱ استان کشور، ۲۲ استان، کمتر از ۱۰ سینما دارند. واضح‌تر بگوییم از این ۲۲ استان، یک استان (یزد) ۹ سینما دارد، یک استان (البرز) ۸ سینما و ۲۰ استان دیگر هم ۱ تا ۷ سینما دارند. کم‌برخوردارترین استان سینمایی کشور، کهگیلویه و بویراحمد با تنها یک سینمای تک‌سالنه است که تنها ۲۲۰ صندلی دارد. تعداد تماشاگران همین یک سینما در سال ۹۸، ۱۳۲۲۰ نفر بوده است. استان‌های اردبیل، زنجان و سیستان‌وبلوچستان، هریک ۲ سینمای تک‌سالنه دارند. استان بوشهر و قزوین، ۲ سینما با ۴ سالن دارند. ایلام با ۳ سینمای تک‌سالنه، هفتمین استان کم‌برخوردار سینمایی کشور است. چهارمحال‌وبختیاری، ۳ سینما با ۴ سالن دارد. کردستان، ۳ سینما با ۵ سالن دارد. برخلاف خراسان رضوی که یکی از قطب‌های اصلی و مهم سینمای کشور است، دو خراسان دیگر به لحاظ سالن، وضعیت چندان مطلوبی ندارند؛ خراسان جنوبی ۴ سینمای تک‌سالنه دارد. کرمانشاه هم ۴ سینما دارد با ۶ سالن. آذربایجان‌غربی، ۵ سینمای تک‌سالنه دارد. همدان هم ۵ سینما با ۷ سالن دارد. لرستان هم ۲ تا سینما با ۸ سالن برخوردار است. خراسان شمالی و مرکزی، ۶ سینما با ۸ سالن دارند. استان‌های گلستان و قم نیز از ۶ سینما با ۹ سالن برخوردار هستند. استان هرمزگان، ۷ سینمای تک‌سالنه دارد. سمنان هم از ۷ سینما با ۹ سالن بهره‌مند است. استان البرز، ۸ سینما با ۲۰ سالن دارد و یزد هم ۹ سینما با ۱۴ سالن دارد. متاسفانه ۶ استان کشور هم هستند که زیر ۱۰۰۰ صندلی دارند؛ کهگیلویه‌وبویراحمد ۲۲۰ صندلی، زنجان ۴۷۳ صندلی، قزوین ۵۵۲ صندلی، ایلام ۵۴۷ صندلی، سیستان‌وبلوچستان ۷۰۷ صندلی و بوشهر با ۸۴۵ صندلی، کم‌ترین میزان صندلی‌های سینمایی کشور را به‌خود اختصاص داده‌اند.

استان‌های کم‌برخوردار به لحاظ تعداد سینما

نام استان	تعداد سینما	تعداد سالن	تعداد صندلی	تعداد تماشاگر سال ۹۸ (هزار نفر)
کهگیلویه و بویراحمد	۱	۱	۲۲۰	۱۳۲۲
اردبیل	۲	۲	۱۰۰۰	۳۷/۲۲۴
زنجان	۲	۲	۴۷۳	۱۷۱/۶۶۲
سیستان و بلوچستان	۲	۲	۷۰۷	۱۱۸/۵۶۹
بوشهر	۲	۴	۸۴۵	۱۶۸/۸۴۳
قزوین	۲	۴	۵۵۲	۲۲۰/۲۶۲
ایلام	۳	۳	۵۴۷	۱۴/۸۱۰
چهارمحال و بختیاری	۳	۴	۱۳۶۴	۶۳/۲۲۱
کردستان	۳	۵	۱۳۷۵	۲۰۴/۱۴۷
خراسان جنوبی	۴	۴	۱۰۴۸	۸۷/۴۸۲
کرمانشاه	۴	۶	۱۲۶۳	۲۴۹/۷۵۷
آذربایجان‌غربی	۵	۵	۲۴۱۴	۱۳۴/۹۱۱
همدان	۵	۷	۱۸۸۴	۳۶۴/۲۲۰
لرستان	۵	۸	۲۱۴۷	۱۶۶/۵۷۵
خراسان شمالی	۶	۸	۲۰۴۵	۵۴/۰۸۴
مرکزی	۶	۸	۲۲۴۰	۲۱۱/۳۲۹
گلستان	۶	۹	۲۴۷۸	۲۲۶/۲۷۳
قم	۶	۹	۱۸۱۲	۳۶۱/۶۹۴
هرمزگان	۷	۷	۱۸۷۰	۲۰۲/۱۳۳
سمنان	۷	۹	۲۵۰۸	۱۵۹/۰۷۵
البرز	۸	۲۰	۴۲۸۶	۸۹۶/۹۸۱
یزد	۹	۱۴	۳۴۴۶	۲۹۴/۰۹۲

تعداد حضور سینمای ایران در جشنواره‌های خارجی

سینمای ایران از زمانی که فری فرزانه (مصطفی فرزانه) در سال ۱۹۶۱ (۱۳۴۰) با فیلم «کروش کبیر» در کن حضور یافت تا همین امروز که مجید مجیدی با «خوشید» در جشنواره معتبر ونیز در حال رقابت است، فرازونشیب‌های جهانی بسیاری را تجربه کرده است. از خرس برلین، نخل طلا، شیر ونیز و البته مجسمه اسکار، تنها بخشی از جوایز پرتعدادی بوده که سینمای ایران در مثال بنیاد سینمایی فارابی تنها طی یک سال (۱۳۹۴) در ۱۰۳ جشنواره جهانی شرکت کرده است. حالا به این اما بیفزایید سینماگرانی که به‌صورت مستقل یا یک بخش شبکه جهانی مشارکت کرده‌اد از خود را به‌صورت مستقل در آن جشنواره‌های دارای افتخار فرهنگی شرکت می‌دهند. بااین حال در تمام این سال‌ها، سهراب شهیدثالث، عباس کیارستمی، مجید مجیدی و اصغر فرهادی توانستند با افتخارآفرینی در جشنواره‌ها و مراسم معتبر سینمایی جهان، افتخارات بسیاری برای سینمای ایران به ارمغان آورند و درحد بسیاری از سینماودستان سراسر جهان از کانال فیلم‌های اینها با سینمای ایران آشنا شدند.

پرحاشیه‌ترین فیلم‌ها

سینمای ایران در کنار تمامی اتفاق‌های خوب‌وبدی که طی دهه‌ها فعالیت مستمر خود داشته، توانسته‌ی بالایی در خلق و پرداز حاشیه به‌دست آورده است، تا جایی که در مقاطعی، این حواشی سرنوشت سبد مسائل درون خانواده به بیرون در زرگرده و به موضوع ملتهب روز تبدیل شود، مانند تعطیل شدن خانه سینما. آنچنان این حاشیه را پررنگ کرده‌بودند که گاه‌ی رئیس جمهوروند هم برای ورود به این مساله باز شود و دیگر کمتر ایرانی‌ای یود که در جریان کش‌وقوس‌ها و حواشی متعدد این اتفاق قرار نگرفته باشد. بااین حال، حجم این حواشی مانند بسیاری از فیلم‌ها رانیز گرفت؛ بودند و خواندیم که در عمده این فیلم‌ها در قامت نقش اول بوده است. هرچند فروتن طی این سال‌ها کمی کم کار شده است.

در بخش پرکارترین بازیگر زن، گوهر خیراندیش را داریم که از سال ۶۵، در ۶۹ فیلم بازی کرده است. البته باید اذعان کرد که بسیاری از این نقش‌ها، کوتاه بودند و خیراندیش در آنها حضوری افتخاری داشته است.

اما پرکارترین بازیگر زن تاریخ سینمای ما، نیکی کریمی است. بازیگر کم‌حاشیه سینمای ایران که از سال ۶۸ وارد جریان حرفه‌ای سینمای ایران شده، طی بالغ بر سه دهه، در ۶۵ فیلم بازی کرده است. کریمی علاوه‌بر این حجم فعالیت سینمایی، ۷ فیلم سینمایی و مستند را نیز کارگردانی کرده، در چند تئاتر روی صحنه رفت، ۴ سریال تلویزیونی و ۲ سریال نمایش خانگی بازی کرد، ۶ کتاب ترجمه کرد، چندین گالری عکس برگزار کرد و در دهه‌ها جشنواره کوچک و بزرگ جهانی به‌عنوان داور حضور یافت. البته که برخلاف جوایز بسیاری که وی در مقام بازیگر یا گارگردان از جشنواره‌های خارجی به دست آورده، وی تنها یک سیمرغ برای فیلم‌های «دیوانه‌ای قفس پرید» و «واکنش پنجم» به دست آورد.

دومین بازیگر زن پرکار تاریخ سینمای ایران است که از سال ۶۴ تاکنون در ۵۷ فیلم به ایفای نقش پرداخته است.

مهناز افشار از سال ۷۸ وارد دنیای حرفه‌ای سینما شد و توانست طی دو دهه، در ۵۴ فیلم بازی کند. فیلم‌هایی که افشار نقش اول تمامی آنها را بازی کرده است.

باران کوثری که به واسطه والدین هنرمند خود، از کودکی وارد سینما شده است، از سال ۷۰ تاکنون در ۵۳ فیلم بازی کرده است.

افسانه پایکان هم از سال ۶۴ تا امروز، در ۵۲ فیلم بازی کرده که در عمده این فیلم‌ها، نقش‌های مکمل را تجربه کرده است.

سینمای ایران در کنار تمامی اتفاق‌های خوب‌وبدی که طی دهه‌ها فعالیت مستمر خود داشته، توانسته‌ی بالایی در خلق و پرداز حاشیه به‌دست آورده است، تا جایی که در مقاطعی، این حواشی سرنوشت سبد مسائل درون خانواده به بیرون در زرگرده و به موضوع ملت